

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Фінансів
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за бакалаврською програмою Фінанси, фінансовий менеджмент та
страхування
на тему: «Оподаткування доходів фізичних осіб в Україні»

Виконавець:

студентка 47 групи ЦЗВФН

Капінос Валерія Віталіївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Науковий керівник:

професор кафедри, д.е.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)

Волохова Ірина Семенівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Одеса 2023

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність. Податки є важливим інструментом регулювання соціально-економічних процесів, що відбуваються в державі, та головним бюджетоутворюючим елементом. Серед різноманіття податків, які стягуються в Україні, одним з найбільш важливих є податок на доходи фізичних осіб (ПДФО). Він суттєво впливає на розподіл фінансових ресурсів між державою та населенням, оскільки кожен платник податку робить свій внесок у формування доходів бюджету. ПДФО забезпечує фіскальну достатність бюджету, та разом з тим відіграє суттєву соціальну роль, так як він чине безпосередній вплив на рівень доходу населення.

Дослідження галузі оподаткування доходів фізичних осіб проводила величезна кількість українських та зарубіжних науковців. Серед вітчизняних дослідників цієї галузі найбільш відомими є І. Чугунов, Ю. Швець, Н. Танклевська, О. Найденко, Л. Коцан, К. Безверхий, Л. Юрчишина, Л. Сідельникова. Вони займалися вивченням наслідків змін у податковому законодавстві, доцільність та ефективність запровадження податку на доходи з фізичних осіб, соціальна справедливість, проблеми та перспективи оподаткування з ПДФО, тощо.

Але, незважаючи на велику кількість наукових праць присвячених ПДФО, удосконалення системи оподаткування доходів фізичних осіб все ще залишається відкритим та актуальним питанням.

Метою цієї кваліфікаційної роботи є аналіз податку на доходи фізичних осіб як складової системи оподаткування України, визначення його ролі у формуванні доходів бюджету, дослідження шляхів вдосконалення стягнення ПДФО.

Виходячи з мети кваліфікаційною роботи, в ній мають бути розглянуті наступні питання та теми:

- теоретизація податків та податкової системи;
- аналіз економічної сутності та правової основи ПДФО в податковій системі України;
- вивчення історичного становлення податку з доходу в Україні та світі;
- оцінювання ролі ПДФО в зведеному бюджеті України;
- аналіз соціально-регулюючої функції ПДФО;
- аналіз фіскальної ефективності податків з фізичних осіб;
- аналіз досвіду зарубіжних держав у сфері оподаткування індивідуальним прибутковим податком;
- порівняння досвіду України та зарубіжних держав щодо оподаткування доходів фізичних осіб;
- оптимізації оподаткування ПДФО з урахуванням проведеного аналізу.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є процес оподаткування доходів фізичних осіб відповідно до українського законодавства.

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є теоретико-практичні засади стягування податків з доходів фізичних осіб.

При виконанні кваліфікаційної роботи були використані такі методи та прийоми як теоретичне узагальнення, наукова абстракція, методи інтуїції та дедукції, методи аналізу та синтезу, динамічні порівняння, графічне зображення, методи економіко-математичного моделювання, спостереження та формалізації.

У якості *інформаційної бази* для виконання кваліфікаційної роботи були використані статистичні дані Міністерства фінансів України,

Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Державної фіскальної служби, Державної казначейської служби України, нормативно-правові акти та кодекси національного та зарубіжного законодавства з питань податкового регулювання, монографії та друковані праці українських та зарубіжних учених, періодичні видання, тощо.

Пропозиції щодо покращення ПДФО можуть бути використанні органами центральної влади для удосконалення та покращення оподаткування фізичних осіб.

Обсяг та структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 70 сторінок друкованого тексту, містить 14 таблиць та 12 рисунків. Список використаних джерел нараховує 45 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ» розглядається економічна сутність податків з фізичних осіб, принципи оподаткування та функції податків з громадян. Досліджені історичні корені оподаткування громадян. Досліджені правові аспекти оподаткування доходів, майна фізичних осіб в Україні;

у другому розділі «АНАЛІЗ РІЗНИХ АСПЕКТІВ ПДФО В УКРАЇНІ» розкриті особливості формування доходів бюджетів за рахунок оподаткування громадян в Україні. Проаналізовані надходження податків з фізичних осіб до місцевих бюджетів України. Проведена оцінка результативності фіскальної та регулюючої ролі податків з фізичних осіб;

у третьому розділі «НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ СТЯГУВАННЯ ПОДАТКІВ З ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ З УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ

ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВ» проведено дослідження зарубіжного досвіду щодо оподаткування громадян. Здійснено прогнозування обсягів надходжень податку на доходи фізичних осіб до бюджетів. Розроблені напрями вдосконалення системи оподаткування фізичних осіб в Україні.

ВИСНОВКИ

Податок на доходи фізичних осіб це перш за все загальнодержавний податок, що справляється резидентами та нерезидентами країни, який стягується з доходів фізичних осіб та нерезидентів, які отримують доходи з джерел їх походження в Україні. В Україні ПДФО стягується за єдиною ставкою та належить до загальнодержавних податків. Цей прямиий податок є дуже важливим для джерелом наповнення державного та місцевих бюджетів. Він є важливим та ефективним важелем податкової системи, за допомогою якого держава має змогу суттєво впливати на рівень життя громадян, їх добробут, а також на соціально економічний розвиток країни. Діючи податкова ставки в Україні є нижчою порівняно з податковими ставками у розвинутих країнах. Окрім цього в Україні застосовується фіксована податкова ставка яка дорівнює 18%, на відмінну від застосування прогресивної шкали оподаткування, яка використовується у багатьох розвинутих країнах. Окрім цього в Україні не діє ефективно система податкових пільг та знижок. Це призводить до несправедливого податкового навантаження на соціально-незахищені верстви населення. Тому можна зробити невтішний висновок, що заходи, що на сьогодні вжиті державою задля вирівнювання соціально-економічного становища різних соціальних груп є недостатньо ефективними.

Вивчення та аналіз тенденцій розвитку податкових систем зарубіжних країн дозволяє сформулювати стратегію розвитку та оптимізації процесу

стягування ПДФО в Україні. Наша держава повинна аналізувати та застосовувати іноземний досвід для запровадження реформ. Але це потрібно робити продумано та поступово, оскільки необдумані кроки можуть призвести до погіршення економічного стану України в важких умовах війни.

Кожен етап реформування ПДФО в Україні має супроводжуватися проведенням заходів з підвищення фінансової грамотності населення, які мають включати як роз'яснювальну роботу, та безпосередньо популяризацію сплачування податків як у традиційних ЗМІ, так і у Інтернеті.

Для того щоб підтримати соціально незахищені верстви населення необхідно запровадити дієві податкові пільги та знижки. Це дозволить збільшити платоспроможність та добробут осіб з низьким рівнем доходу, призведе до зменшення заборгованості за комунальні послуги, та добре вплине на економіку держави в цілому.

Для того щоб компенсувати збитки отримані в результаті надання податкових знижок та пільг, необхідно запровадити прогресивну шкалу оподаткування. Це дозволить податку на доходи фізичних осіб краще виконувати соціально-регулюючу функцію.

Звісно, що у разі підвищення податкових ставок збільшиться кількість осіб, які намагатимуться приховати свої доходи або ухилитися від сплати податків. Тому вкрай необхідно розробити та запровадити дієвий та ефективний механізм податкового контролю та прийняти міри для виведення фінансів з тіньового сектору.

Окрім цього необхідно надати фізичним особам можливість легалізувати отримані раніше доходи, шляхом добровільного декларування та сплати податків без застосування штрафних санкцій у випадку такого декларування.

Разом із цим необхідно проводити дієві заходи спрямовані на боротьбу з корупцією. Це є дуже важливим кроком не тільки у питанні реформування ПДФО, а й в цілому для добробуту та розвитку України. Оскільки, рівень корупції в нашій державі є дуже високим. Він здатний значно знизити ефективність будь-якої реформи.

Тільки після вирішення цих проблем з'явиться можливість збільшення довіри населення до держави.

Все буде Україна!

АНОТАЦІЯ

Капінос В.В. “Оподаткування доходів фізичних осіб в Україні”

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування” за освітньою програмою “Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування”

Одеський національний економічний університет. - Одеса, 2023.

У роботі розглядається економічна сутність, функції та правова основа ПДФО. Висвітлено становлення та розвиток прибуткового оподаткування населення у світі та в Україні. Досліджено досвід розвинутих країн у стягуванні ПДФО та сучасний механізм стягнення податку на доходи фізичних осіб в Україні. Проведено порівняльний аналіз світового досвіду та чинної системи стягування ПДФО в Україні на основі якого запропоновані шляхи оптимізації цього процесу.

Ключові слова: податок на доходи фізичних осіб, прибутковий податок з громадян, механізм стягнення податку, податкові соціальні пільги, податкові доходи бюджету.

ANNOTATION

Kapinos V.V. “Personal income taxation in Ukraine”

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty “Finance, banking and insurance” for the educational program “Finance, financial management and insurance”

Odesa National Economics University. - Odesa, 2023.

The paper considers the economic entity, functions and legal basis of personal income taxation. The formation and development of personal income taxation in the world and in Ukraine is highlighted. The experience of developed countries in collecting personal income tax and the modern mechanism of collecting personal income tax in Ukraine have been studied. A comparative analysis of world experience and the current system of personal income tax collection in Ukraine was conducted, on the basis of which ways to optimize this process were proposed.

Keywords: personal income tax, income tax on citizens, tax collection mechanism, tax social benefits, tax revenues of the budget.